

Kontrollutvalgets rolle og mandat

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Høylandet kommune

Møtedato

06.12.2022

Saknr

20/22

Saksbehandler Jorunn Sund**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 20/20 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har en særskilt stilling etter kommuneloven. Denne saken tar sikte på å gi en kort innføring om kontrollutvalgets mandat og rolle i forvaltningen.

Kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget er et lovpålagt organ etter kommuneloven. Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Kontrollutvalget skal bidra til at kommunen ivaretar og gjennomfører sine oppgaver til det beste for innbyggerne i kommunen. Utvalget skal gjennom sitt arbeid bidra til tillit mellom innbyggerne og kommunen. Kontrollutvalget skal påse at kommunen leverer sine tjenester på en effektiv og målrettet måte i henhold til lov, forskrifter, statlige føringer og i tråd med kommunestyrets intensjoner og vedtak.

Kontrollutvalgets rolle

Ordningen med kontrollutvalg ble lovfestet i 1992, da kommuneloven sist var gjennom en større fornyelse. Bakgrunnen for at kontrollutvalgene ble opprettet var at man ville sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av det kommunale selvstyret og skulle bidra til å redusere behovet for statlig tilsyn og kontroll. I henhold til kommunelovens er det kommunestyret som har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen. Kommunestyret skal likevel velge et eget kontrollutvalg som står for det løpende tilsynet på kommunestyrets vegne.

Kontrollutvalget skal ha tilgang til nødvendige ressurser for å fylle rollen. Det innebærer rimelig tilgang til økonomiske ressurser og bistand fra eget sekretariat. Kontrollutvalget bestiller tjenester fra kommunens revisor, som står for den operative delen av kontrollarbeidet.

Kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalgets viktigste oppgave er å føre tilsyn med rådmannen for å se til at kommunestyrets vedtak og intensjoner følges opp, og at kommunen drives i samsvar med lov, forskrift og kommunens egne retningslinjer. Utvalgets oppgaver er lovfestet i kommuneloven. Denne bestemmelsen er utdypet i forskrift om kontrollutvalg og videre gjennom rundskriv fra departementet. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at disse oppgavene blir utført:

Finansiell revisjon, som innebærer å;

- bestille finansiell revisjon fra kommunens revisor,
- påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte,
- avgi uttalelse om årsregnskapet,
- påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.

Forvaltningsrevisjon, som er en form for evaluering av kommunens tjenesteproduksjon. Kontrollutvalget utreder behovet for, planlegger og bestiller forvaltningsrevisjoner. Utvalget rapporterer resultatene fra hver forvaltningsrevisjon til kommunestyret.

Selskapskontroll, som innebærer å føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper. Dette gjelder både å følge opp at kommunen ivaretar sine

eierinteresser og at selskapene drives på en økonomisk forsvarlig måte og i henhold til kommunestyrets intensjoner.

Gransking eller undersøkelser, enten på eget initiativ, eller etter vedtak i kommunestyret.

Budsjett. Kontrollutvalget lager årlig forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen.

Valg av revisjonsordning.

Det er svært sjelden denne saken er til behandling i kontrollutvalget, men i slike tilfeller innstiller utvalget om valg av revisjonsordning til kommunestyret, eventuelt også om valg av revisor. Behandle henvendelser mv. Henvendelser eller klager er av stor betydning for at kontrollutvalget skal få innblikk i forhold som det ellers ville vært vanskelig for kontrollutvalget å få innsikt i. Slike henvendelser er en verdifull informasjonskilde som kan gi grunnlag for læring og forbedring på overordnet nivå for kommunen.

Ofte kan det foreligge en plikt for kontrollutvalget til å se på om det foreligger svikt i systemer eller rutiner, manglende oppfølging av politiske vedtak, manglende regeletterlevelse etter både norsk lov og kommunes egne retningslinjer.

Kontrollutvalget ikke et klageorgan. Kontrollutvalget behandler ikke enkeltsaker, og kan ikke endre, oppheve eller kjenne et politisk vedtak ugyldig. Er henvendelsen en klage etter forvaltningslovens bestemmelser, er kontrollutvalget og sekretariatet pliktig til å veilede eller anmode innsender til å sende klagen til rett klageorgan. At kontrollutvalget gjør dette avskjærer ikke kontrollutvalget for å se på overordnede forhold ved henvendelsen (klagen).

Innsynsrett

Kontrollutvalget setter sin egen dagsorden og bestemmer selv hvilke undersøkelser det ønsker å iverksette. Utvalget kan fremme saker for behandling i kommunestyret og fremmer i den forbindelse forslag til vedtak. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan be om å få tilslutning til pålegg til administrasjonen fra kommunestyret. Kontrollutvalget kan be om enhver opplysning eller tilgang til ethvert dokument i kommunen, uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt og eventuelt bestemmelser om unntak fra offentlighet.

Som en følge av bestemmelsene om innsynsrett i kommuneloven kan kontrollutvalgets medlemmer be om å få tilsendt fullstendige sakspapirer og protokoller fra kommunestyret, formannskap og andre utvalg/komiteer, inkludert saker som er unntatt offentlighet. I tillegg kan kontrollutvalget som organ, få innsyn i taushetsbelagte dokumenter på forespørsel.

Mer om temaet finnes i Kontrollutvalgsboken.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet ber kontrollutvalgets medlemmer vurdere om redegjørelsen er tilstrekkelig eller om det er behov for ytterlige avklaringer. Sekretariatet anbefaler utvalgsmedlemmene og stille spørsmål underveis eller etter orienteringen for å avklare eventuelle uklarheter og lignende.